

Conjunctuur en werkloosheid

Auteur(s):
DNB

Verschenen in:
ESB, 83e jaargang, nr. 4138, pagina 114, 6 februari 1998

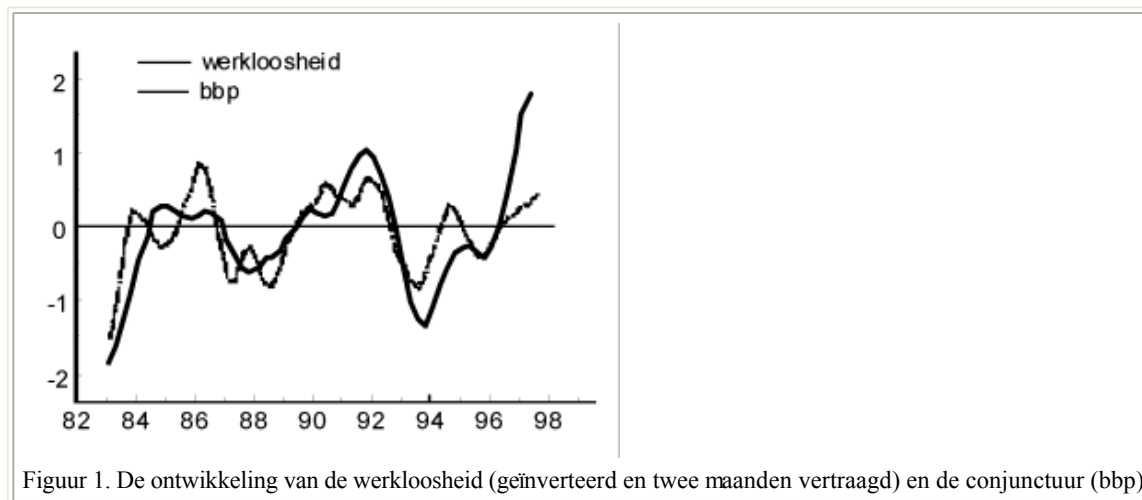
Rubriek:
Monitor

Trefwoord(en):
conjunctuurindicator

De cijfers over de werkloosheid volgen die van de conjunctuur, maar met vertraging.

Onlangs maakte het CBS bekend dat de geregistreerde werkloosheid in Nederland in het afgelopen jaar nog sterker is gedaald dan in de voorgaande jaren al het geval was. Dit is de weerslag van de aanhoudend krachtige economische groei.

Werkloosheid en conjunctuur vertonen een duidelijk verband waarbij de omslagpunten van de conjunctuur ongeveer een half jaar voorafgaan aan die van de werkloosheid ([figuur 1](#)). De oorzaak van dit faseverschil is dat bij een weer aantrekkende conjunctuur ondernemers aanvankelijk de uitbreiding van de productie opvangen met de bestaande arbeidsvoorraad. In het algemeen zal er na een conjuncturele neergang enige ruimte in de arbeidsbezetting zijn ontstaan, bijvoorbeeld omdat het uiteindelijk toch voordeliger is ervaren medewerkers aan het bedrijf verbonden te houden. Daarnaast zullen ondernemers eerst willen zien of het herstel voortduurt alvorens zij nieuwe werknemers gaan aantrekken. Zolang het vertrouwen in de duurzaamheid van het herstel nog beperkt is, krijgen die nieuwe werknemers vooral flexibele contracten aangeboden.

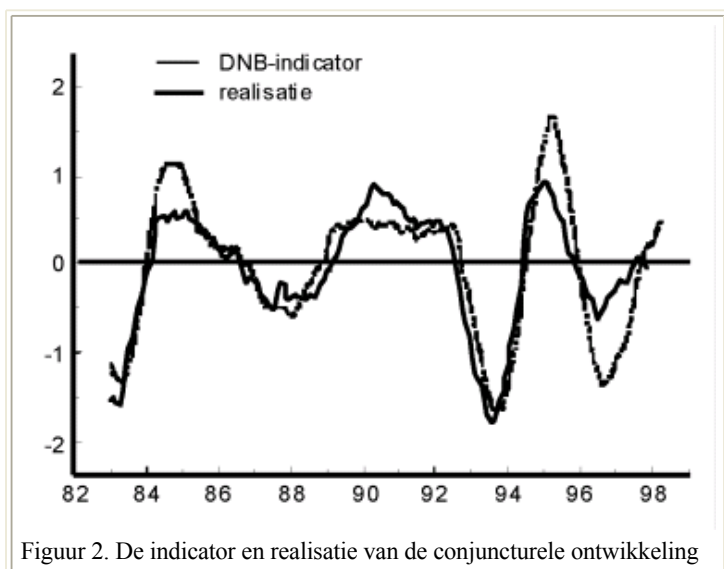

De zeer krachtige daling van de werkloosheid in het afgelopen jaar is in overeenstemming met de huidige rijpe fase van de conjunctuurcyclus. Dit geldt nog sterker voor het feit dat voor het eerst sinds jaren de groei van het aantal banen met vaste arbeidscontracten die met flexibele contracten heeft overtroffen. Dit is een van de resultaten van de jaarlijkse Enquête Beroepsbevolking die het CBS kort geleden gepubliceerd heeft. Dit lijkt erop te wijzen dat na de zeer krachtige stijging in de afgelopen jaren van in het bijzonder het uitzendwerk, de flexibele contracten nu in toenemende mate worden omgezet in vaste. Klaarblijkelijk zijn ondernemers nu overtuigd van de duurzaamheid van de gunstige economische ontwikkeling.

De uitkomsten van de Enquête wijzen er tevens op dat de voortgaand gunstige conjuncturele ontwikkeling in 1997 ook tot een onverwacht sterke stijging van de werkgelegenheid heeft geleid. De werkgelegenheid wordt in deze enquête onder andere gemeten met de gebruikelijke maatstaf van banen van tenminste twaalf uur per week. Volgens de enquête zou de groei van de werkgelegenheid in 1997 meer dan 200.000 banen hebben bedragen tegen 124.000 in 1996. Dit is zoveel meer dan ooit in het verleden is voorgekomen, dat hier sprake moet zijn van een overschatting. Dit ook in het licht van de meest recente ramingen van het CPB en de Bank die voor 1997 op circa 125.000 uitkomen. Nu heeft de enquête ook het karakter van een steekproefonderzoek waardoor de uitkomsten met ruime onzekerheidsmarges zijn omgeven. Toch vormen deze verschillen een aanwijzing dat de groei van de werkgelegenheid in het afgelopen jaar nog aanzienlijk sterker is geweest dan waar tot nu toe al op werd gerekend. Deze sterke groei van de werkgelegenheid vormt mede een verklaring voor de groei van de particuliere consumptie die met naar verwachting ruim 3% nog wat krachtiger zal zijn gestegen dan in het voorgaande jaar.

Uit het voorgaande valt weinig op te maken over de vraag hoe de conjunctuur zich in de komende periode zal ontwikkelen. De enquêtes aangaande het consumenten- en het producentenvertrouwen wijzen op een wat afgenomen vertrouwen in de meest recente maanden. Dit

is wellicht niet verwonderlijk aangezien zowel het vertrouwen van consumenten als dat van producenten eerder in het jaar historisch hoge niveaus hadden bereikt. Ook het beloop van de conjunctuurindicator ([figuur 2](#)), die nu vooruitkijkt tot april 1998, wijst op een voorlopig aanhoudend krachtige conjuncturele ontwikkeling.

Figuur 2. De indicator en realisatie van de conjuncturele ontwikkeling